

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเล่มนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยการได้รับทุนอุดหนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย ฝ่ายอุตสาหกรรม โครงการ ABC-PUS/MAG ประจำปี 2551 ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ พระพุทธรญาณ เจ้าอาวาสวัดเบญจมบพิตร พระโสภณสมาธิคุณ พระมหาอภิชาติ พระมหาวิวัฒน์ พระภิกษุ สามเณร เจ้าหน้าทีวัดเบญจมบพิตรทุกท่าน มูลนิธิวัดเบญจมบพิตร สมาคมวัดเบญจมบพิตร โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร กองทัพอากาศที่ 1 และสำนักงานเขตดุสิตที่ได้กรุณาให้ข้อมูลและให้ความร่วมมืออย่างดี ส่งผลให้การดำเนินงานตรงจุดนี้ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้การวิพากษ์บทความวิจัยร่วมกับ ดร.สุดาภรณ์ อรุณดีและอาจารย์วัชรพงศ์ สุราราชกูร์ ที่ได้ใช้งานวิจัยของท่านมาเป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์อัญชลี อติแพทย์กับการจัดทำทศด้อยภาษาอังกฤษ ขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ที่ให้ความอนุเคราะห์ตลอดจนคำแนะนำที่สร้างความเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งส่งผลให้การศึกษาเรื่องนี้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย

รองศาสตราจารย์เสาวภา ไพทยวัฒน์

กันยายน 2553

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญ (ต่อ)	จ
สารบัญตาราง ฉ	
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของประเด็นที่ศึกษา	1
วัตถุประสงค์	6
ขอบเขตการศึกษาวิจัย	6
วิธีการดำเนินการวิจัย	6
ข้อจำกัดของการวิจัย	8
คำนิยามศัพท์	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
เอกสารที่เกี่ยวข้อง	11
แนวคิดในเรื่องประเพณีและวัฒนธรรม	15
แนวคิดในพฤติกรรมกรรมการสื่อสารเชิงสังคมและวัฒนธรรม	16
แนวความคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคม (Socialization)	18
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
กรอบแนวคิดการวิจัย	28

3 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	30
ประวัติวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	30
พระที่นั่งทรงผนวช	33
จิตรกรรมฝาผนัง	34
พระพุทธรูปที่พระระเบียงพระอุโบสถ	40
หินอ่อน	45
ลักษณะโดยทั่วไปของหินอ่อน	46
4 ผลการศึกษา	48
5 ข้อเสนอเชิงทฤษฎีและข้อเสนอแนะ	92
อภิปรายผลการศึกษากับความสอดคล้องในทฤษฎี	93
ข้อเสนอแนะ	96
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยคราวต่อไป	97
บรรณานุกรม	
ภาคผนวก	
ประเด็นสนทนากลุ่ม	
ประวัติผู้วิจัย	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงรายพระนามและนามของพระบรมวงศานุวงศ์ในการก่อสร้างวัดเบญจมบพิตร สมัยรัชกาลที่ 5-6	51
ตารางที่ 4.2 จำแนกความงดงามด้านศิลปกรรมไทยของวัดเบญจมบพิตรกับการอนุรักษ์มรดก วัฒนธรรมไทย	52
ตารางที่ 4.3 การทำบุญในสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครองกับดำเนินการทำบุญของ วัดเบญจมบพิตรในยุคปัจจุบัน	70

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 แสดงองค์ประกอบของวัฒนธรรมไทย	16
ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับพฤติกรรมสื่อสาร เชิงสังคมและวัฒนธรรม	18
ภาพที่ 2.3 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	29
ภาพ พระอุโบสถวัดเบญจมบพิตรดุสิตวนาราม	60
ภาพ การทำบุญในวันสำคัญทางศาสนา	62
ภาพ การทำบุญตักบาตรตอนเช้าของพุทธศาสนิกชน	63
ภาพ การถวายสังฆทานในวันสำคัญทางศาสนา	63
ภาพ การบวชนกขัมมะในวันสำคัญทางศาสนา	64
ภาพ การอุปสมบทหมู่ในวันสำคัญของชาติ	65
ภาพ การบวชสามเณรภาคฤดูร้อน	66
ภาพ การอุปสมบทหมู่ของกองทัพบก	66
ภาพ กิจกรรมสนทนากลุ่มของคณะผู้วิจัยและตัวแทนของวัดเบญจมบพิตร	75